

SAMEN OUDER WORDEN

Talenten van Ouderen in beeld brengen

Wat kun en wil je wel? Dat is de kernvraag van de positieve benadering van ouderen. Elke oudere heeft waardevolle talenten, ongeacht de lichamelijke en geestelijke beperkingen die ouderdom met zich kunnen meebrengen. Die talenten kun je omzetten in betekenisvol contact en ondersteuning. Dat helpt anderen én jezelf. Op meerdere plekken heeft Samen Ouder Worden de talenten van ouderen in beeld gebracht, samen met partners.

Het belang van een talentbenadering

Het is een hardnekkig beeld in onze samenleving: Ouderdom komt met gebreken. En die gebreken zouden betekenen dat je uitgerangeerd bent. Natuurlijk krijgen veel mensen, naarmate ze ouder worden, ermee te maken dat ze bepaalde dingen niet meer of niet meer zo snel kunnen. Ook neemt de kans op gezondheidsproblemen toe. Maar het frame dat daaraan gekoppeld wordt, dat als je oud bent je dus niets meer kunt, klopt natuurlijk van geen kanten.

Het lastige van dit beeld is dat het niet alleen nog altijd stevig verankerd lijkt in de samenleving, maar dat ook ouderen zich ernaar gaan gedragen. Uit onderzoek dat

Jacobien Niebuur van het UMC Groningen heeft gedaan en uit het Samen Ouder Worden-onderzoek komt naar voren dat zowel ouderen als vrijwilligersorganisaties (vaak onbewust) geloven dat je op een gegeven moment 'te oud bent om vrijwilligerswerk te doen.'

Even daargelaten dat iedereen een persoonlijke keuze mag maken, zou het goed zijn om vrijwillige inzet en andere actieve bijdragen door ouderen steeds te benaderen vanuit de vraag: Wat kan er wel? Ouderen die bijvoorbeeld als vrijwilliger actief zijn, waarderen dat ze ergens onderdeel van zijn en ervaren betekenis en zingeving. Daarom is focus leggen op talenten een cruciale benadering.

De talentescan en het talentgesprek

Maar hoe doe je dat dan, met ouderen hun talenten in beeld brengen? Op allerlei plekken in het land zijn de afgelopen jaren zogenaamde talentescans ontwikkeld. Die scan vul je als oudere zelf of met behulp van een begeleider in. Sommige scans kun je online invullen. Die geven een algemeen beeld van waar je goed in bent en blij van wordt. Andere zijn gekoppeld aan de vacaturebanken van vrijwilligerscentrales en bieden zo routes naar passende vrijwillige inzet. Daarnaast zijn er kaartensets, vragenlijsten en invulformulieren waarmee een individuele oudere of groepen ouderen hun talenten kunnen benoemen. Vaak gebeurt dat onder begeleiding van een coach of trainer. Op de website van Tijdloos Talent uit Rotterdam vind je een overzicht.

Met een scan talenten in beeld brengen is één manier. Maar in de praktijk blijkt dat vaak onvoldoende om ouderen ook iets te laten doen met die talenten. Daarom worden steeds vaker talentgesprekken gekoppeld aan de scans. In dergelijke gesprekken vraagt een beroepsmatige of vrijwillige coach door op de uitkomsten van de scan. Samen onderzoeken de oudere en de begeleider of en hoe de oudere de benoemde talenten kan inzetten. Kennis van de lokale mogelijkheden en een goed netwerk zijn voor de begeleider onontbeerlijk.

Van talent naar actie

Belangrijk daarbij is dat de oudere en de begeleider in mogelijkheden denken. Daar waar structurele vrijwillige inzet niet meer wenselijk of mogelijk is, zijn er nog allerlei manieren om talenten om te zetten in betekenisvolle actie. Zo zijn er tientallen manieren te bedenken om zoveel mogelijk plaats- en tijd-onafhankelijk aan de slag te gaan, waardoor de fysieke gesteldheid van de oudere er niet of nauwelijks toe doet. Juist deze tijd laat zien hoeveel er kan door digitale verbinding, bijvoorbeeld in de vorm van belcirkels en videochat. Maar ook andere activiteiten zoals voorlezen, een goed gesprek voeren, huisbezoek in eigen buurt of levensverhalen ophalen vergen weinig lichamelijke vaardigheid.

De opgave voor maatschappelijke organisaties is om meer manieren te ontwikkelen waardoor ouderen hun talenten waardevol kunnen (blijven) inzetten. Niet denken vanuit

SAMEN OUDER WORDEN

vaststaande functies, taken en activiteiten, maar steeds aansluiten bij de motivatie, mogelijkheden en talenten van de oudere.

Voorbeelden uit Samen Ouder Worden

Binnen het programma Samen Ouder Worden hebben we op een aantal plekken gericht ingezet op de talentbenadering van ouderen. We geven hier de voorbeelden van Rotterdam en Stichtse Vecht.

Talentenkaravaan en Netwerk Tijdloos Talent in Rotterdam

In Rotterdam heeft een groot aantal maatschappelijke organisaties zich verenigd in het netwerk Tijdloos Talent. Dit netwerk zet onder andere talentenscans in om met ouderen in gesprek te gaan over wat ze kunnen en willen. Vervolgens worden plekken gezocht waar ze die talenten kunnen inzetten. Doen waar je goed in bent en energie van krijgt, is zoveel makkelijker en leuker dan een willekeurige klus proberen te klaren.

Om de talentgesprekken onder de aandacht te brengen, heeft Samen Ouder Worden met het netwerk de [Talentkaravaan](#) georganiseerd: met een bus zijn we Rotterdamse wijken ingetrokken om met ouderen in gesprek te gaan op de plek waar ze wonen. Dat leverde mooie ontmoetingen op.

Talentenbank Stichtse Vecht

In de gemeente Stichtse Vecht was één van de doelstellingen van de lokale partners om ouderen te verleiden om hun talenten in te zetten, zodat ze langer actief blijven en bezig zijn met de vervulling van hun behoefte aan zingeving.

Uitgangspunt was om niet de hulpvraag van ouderen centraal te stellen; maar juist in te zetten op het talent van iemand die iets wil doen en betekenen voor de samenleving, wat tegelijkertijd ook bijdraagt aan het eigen welzijn. De vrijwilligerscentrale was dé plek om te starten. Maar dan diende er wel een geheel nieuwe website ontwikkeld te worden. Dat is precies wat er gebeurd is. Deze nieuwe website vrijwilligersstichtsevecht.nl was een markeerpunt om anders te kijken naar en denken over de talenten van ouderen.

Ook het nieuw opgezette Informatiepunt in de bibliotheek van Maarssenbroek besteedt aandacht aan de inzet van talent. De medewerkers van het Informatiepunt letten erop dat ze niet alleen de kwetsbaarheid van de bezoeker in beeld te krijgen, maar juist ook de kracht. Dat is niet gemakkelijk: het vraagt zorgvuldig en aandachtig luisteren. Daarnaast zijn kennis van Positieve gezondheid en van de lokale sociale kaart belangrijk.